

'The Fermata'

"De tant en tant, això sí, es masturba en presència de tanta bellesa, i si ha deixat algun senyal el torca minuciosament, ell és un home net i correcte."

El lector ha de suposar que li ha estat atorgada una virtut única: la capacitat d'aturar el temps, és a dir, de fer que tothom al seu voltant es quede quiet, i totes les coses immòbils, les gotes de la pluja es queden penjades i no cauen, els ocells s'encanten a mig vol, i els caminants queden amb un peu enlaire i el gest congelat. Qui ha d'imaginar això no és el lector d'aquest article sinó el de l'última novel·la de Nicholson Baker, aquell que fa un parell d'anys es va fer famós per una variant aural (més que no oral) de la literatura eròtica. Es deia *Vox*, i els protagonistes ho feien, és a dir s'ho deien, tot per telèfon. *Vox* va ser saludada com l'expressió literària d'aquesta època nostra de *safe sex*, de sexe segur i si pot ser a distància, que no ens contamine ni la veu. De la mateixa manera que vostès poden obrir els anuncis per paraules als diaris i trobar-hi, segons en quins, més referències als serveis purament pornotelefònics que als que suposen algun refregament de pells. No és qüestió d'economia, ja que amb les restriccions del monopoli, el "sexe" aural és caríssim, és qüestió de seguretat, d'anonimat i de distància, és a dir de soledat. *Vox* va ser un èxit immediat.

Els americans, però, són gent que no s'atura en un primer èxit: saben repetir. I Nicholson Baker degué dir-se: com faria jo una altra novel·la eròtica *sense sexe real*, on no hi haja seductors ni seduïts ni contacte físic d'epidermis? Doncs, si la primera era d'escoltar, aquesta serà de mirar. De mirar amb tanta facilitat i llibertat, tan a pleret i a bondó, que cal aturar el món per fer-ho possible. I això és: l'heroi té el do d'immobilitzar la realitat tant de temps, hores o minuts, com li convinga per *mirar*. Gasta ressorts curiosos i variables, a la manera del comandament a distància, fa clic i la imatge en tres dimensions es congela. El món és, per aquest individu tendre i tèrbol, exactament com una pantalla de vídeo, però real. Un necessari miracle de la física; s'atura el temps, s'atura el moviment, i ell és l'únic que es pot bellugar, l'únic ésser actiu i en llibertat. I com aprofita l'heroi aquesta virtut prodigiosa?, per cert: de quina manera l'aprofitarien vostès, pregunta indirectament; eliminant els seus pitjors enemics, provocant una mica de caos en l'ordre del món, entrant en un banc i omplint-se un camió de bitllets, tafanejant secrets públics i privats? De totes les maneres possibles d'aprofitament, al nostre heroi només li n'interessa una: despullar dones. La universal fan-

tasia masculina, convertida en poder innocent i pacífic, les despulla, les mira i les compara, classifica aproximadament els pits de quaranta dones contemplades en un gran magatzem, coses així, potser toca una mica amb prudència, i després ho torna tot al lloc de manera que cap víctima no podrà mai saber que n'ha estat, retorna el moviment al temps, i tot queda com estava. De tant en tant, això sí, es masturba en presència de tanta bellesa, i si ha deixat algun senyal el torca minuciosament, ell és un home net i correcte. I quan les coses van més enllà i són més físiques i agosarades, es tracta, en la novel·la, de fantasia dins de la fantasia, relats escrits per l'heroi en hores de temps inexistent, projeccions de segon ordre, lectura irreal dins de la lectura de la irrealitat. Aquest és, més o menys, el món segons Nicholson Baker; la infinita irrealitat que s'obre quan tot queda en suspens, com aquell efecte que fa el signe musical de la *fermata*. Aquest és el títol, *The Fermata*, alternança de pornografia de *sex-shop* (extens assortit de vibradors a disposició de la clientela), erotisme de *voyeur* i soledat del mecanògraf de fons, l'acaba de publicar Random House en coberta dura, per més informació, no és encara un paper de quiosc d'aeroport, és un llibre seriós.

La mateixa setmana que he llegit *The Fermata*, el setmanari *Time* porta com a títol de coberta "Sex in America", i explica que després de tanta revolució, tanta facilitat, publicitat, cinema, televisió, playboys, penthouse i cosmopolitans, vídeos XXX, i tot això i allò, el personal és infinitament més moderat, morigerat i fins i tot morós del que ens pensàvem. Tres quartes parts ho fan entre zero vegades l'any i unes poques per mes, 83% són de pràctica monògama, i 96% dels practicants s'estima bàsicament el coit regular, missional i per via ortodoxa. I quina diren que és l'"activitat sexual" preferida del públic, després de l'acte ortodox?: és la contemplació del company/a despullant-se, val a dir l'*strip-tease* conjugal i domèstic, una mena de modesta *fermata* sense aturar el temps ni alterar el curs del món. Deu ser una preferència molt antiga. Deu ser que en aquest camp, a pesar de l'electrònica i dels vídeos XXX, la realitat virtual no pot escapar-se de l'altra. O, si no és això, vés a saber què és.

Joan F. Mira